

О.П. Борзенко

НАПРЯМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ КАНАДИ

У статті схарактеризовано провідні напрями організації дистанційного навчання (ДН) студентської молоді Канади, визначено їх особливості. Зазначено, що дистанційна освіта переживає новий період інтегрування і зближення технологій, пошуку ефективних шляхів організації ДН.

Значна увага приділена питанням демонстрації нових технологій, авторським програмам та курсам, мультимедійним навчальним засобам, проектуванню курсів, засобам спілкування як необхідній умові самовдосконалення і саморозвитку студентської молоді, а також перспективному напрямку дистанційних проектів та програм, як для підготовки так і для перепідготовки фахівців усіх сфер діяльності суспільства Канади.

Зазначено, що зважаючи на тенденції глобальної цілісності процесів інформатизації, медіа освіта є інтегрованим напрямом дистанційної освіти в інформаційному суспільстві Канади, спрямованим на оволодіння сучасними комп'ютерно - телекомунікаційними технологіями.

Також зроблено висновок, що у другій половині ХХ століття освіта Канади характеризується численними змінами, процесом реформування та реструктуризації. Завдяки науково-технічному прогресу виникли реальні умови матеріалізації напрямів організації ДН студентської молоді Канади, які суттєво вплинули на якість освіти, спонукаючи суспільство, конкретну особистість до постійного самовдосконалення.

Ключові слова: *напрями, розвиток, дистанційна освіта, дистанційні курси, мультимедійне інтерактивне навчання, Web – платформа, комбіноване навчання, інтеграція.*

В статті охарактеризовані ведучі напрями організації дистанційного навчання (ДН) студентської молоді Канади, визначені їх особливості. Зазначено, що дистанційне навчання переживає новий період інтегрування і зближення технологій, пошуку ефективних шляхів організації ДН.

Значительное внимание уделено вопросам демонстрации новых технологий, авторским программам и курсам, мультимедийным учебным средствам, проектированию курсов, средствам общения как необходимым условиям самосовершенствования и

саморазвития студенческой молодежи, а также перспективному направлению дистанционных проектов и программ, как для подготовки так и для переподготовки специалистов всех сфер деятельности общества Канады.

Отмечено, что несмотря на тенденции глобальной целостности процессов информатизации, медиа образование является интегрированным направлением дистанционного образования в информационном обществе Канады, направленном на овладение современными компьютерно - телекоммуникационными технологиями.

Также сделан вывод, что во второй половине XX века образование Канады характеризуется многочисленными изменениями, процессом реформирования и реструктуризации. Благодаря научно-техническому прогрессу возникли реальные условия материализации направлений организации ДО студенческой молодежи Канады, которые существенно повлияли на качество образования, побуждая общество, конкретную личность к постоянному самосовершенствованию.

Ключевые слова: *направления, развитие, дистанционное образование, дистанционные курсы, мультимедийное интерактивное обучение, Web - платформа, комбинированное обучение, интеграция.*

The basic ways of organization of Canadian students distance learning (DL) are characterized and their features are defined in this article. It is specified that distance education is experiencing a new period of technologies integration and convergence and search for effective ways of DL organization.

Much attention is paid to new technologies demonstration, author's programs and courses, multimedia training resources, designing courses, communication means as requirements for students self-improvement and self-development and also to perspectives for distance projects and programs both for staff training and retraining in all spheres of the Canadian society activity.

It is specified that taking into consideration trends of information processes global integrity, media education is an integrated area of distance education in the information society of Canada, aimed at mastering modern computer - telecommunication technologies.

It is also concluded that in the second half of the twentieth century education in Canada is characterized by numerous changes, reforms and restructuring. Due to scientific and technological progress there appeared real conditions for materialization of tendencies of Canadian students distance learning organization. These conditions essentially affected the quality of education encouraging both the society and individuals to permanent self-improvement.

Key words: *trends, development, distance education, distance learning courses, multimedia, interactive learning, Web - platform, combined training, integration.*

Постановка проблеми. Канада володіє вагомими досягненнями та розвиненою системою дистанційної освіти, яка ґрунтується на давніх багатонаціональних і історичних традиціях та спрямована на перетворення освітньої галузі на ресурс оновлення економіки та її розвиток. З огляду на це, особливий інтерес становить теоретичний і практичний аналіз проблеми напрямів організації ДН студентської молоді Канади.

Аналіз останніх досліджень. Питаннями аналізу напрямів розвитку дистанційного навчання в Україні займалися В. Кухаренко, В. Кравець, Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ. За глибоким переконанням зазначених фахівців [8], для організації ДН необхідно організувати роботу за такими взаємопов'язаними напрямами, як: розробка стратегії забезпечення якості ДН, забезпечення доступності та гнучкості ДН, організація співробітництва та наповнення інформаційного простору дистанційними курсами, створення віртуальних університетів тощо.

Виклад основного матеріалу. Науково-технічний прогрес спонукав суспільство, конкретну особистість постійно навчатися. Виникла парадоксальна ситуація, з одного боку, творцями прогресу є люди, з іншого, - прогрес диктує вимогу постійного навчання. Це і стало причиною створення концепції неперервної освіти та сприяло розвитку напрямів організації ДН у світі взагалі та Канаді зокрема [2].

Університети, які впроваджують інформаційні технології та дистанційну освіту з метою модернізації системи навчання та переходу до безперервного навчання, дозволяють охопити процесом здобування знань значно більшу кількість бажаючих. Практика роботи цих університетів свідчить, що сформувалися два типи курсів ДН. У першому - можливості навчання ґрунтуються на інформаційних технологіях і безпосередньо доставляються студентам. Другий тип передбачає організацію груп на партнерських засадах, щоб полегшити й зробити більш гнучкими процеси викладання і навчання. Слід

зазначити, що другий тип існував і до появи інформаційних технологій [6] – це кореспондентські курси.

З часом на зміну друкованим кореспондентським курсам прийшли звукові, що стало можливим через появу нових технічних засобів запису і передачі інформації, які обслуговували курси касетних магнітофонів і копіювального обладнання. Університет Ватерлоо став найбільшим постачальником таких курсів серед університетів Канади у 80-их роках ХХ століття. Дистанційна освітня програма університету включала біля трьохсот таких курсів [3].

Кореспондентські курси завдяки ефективному використанню технологічних і методологічних засобів були не лише еквівалентом, а й навіть вперджали стаціонарні університетські курси. Викладачі університету Ватерлоо, які розробляли і впроваджували кореспондентські курси підкреслювали ефективність та успішність такого напрямку в навчанні на відстані. Кореспондентські курси особливо добре задовольняють вимоги дистанційних студентів.

У 90-х роках ХХ ст. аудіо касетні освітні курси себе вичерпали у зв'язку з появою сучасних комп'ютерних технологій, які стали на службі дистанційної освіти й підняли її на якісно новий рівень мультимедійного, інтерактивного навчання. Це - один з напрямів розвитку дистанційної освіти Канади.

Аналіз науково-педагогічних джерел свідчить про те, що роль медіа культури у суспільстві Канади зростала надзвичайно високими темпами, вона є комплексним засобом опанування людиною навколишнього світу в його соціальних, інтелектуальних, моральних, художніх, психологічних аспектах.

Як відомо, перша у світі навчальна програма із медіаосвіти була розроблена канадським ученим Маршалом Маклюеном у 1959 р. для учнів старших класів шкіл м. Торонто. До цього часу не існувало цілісної концепції і системи медіа освіти [1].

Медіа (лат. *media* – засоби) – це об'єкти або системи передачі інформації особливого походження. Медіа виступає посередником у передачі інформації від

одного адресата до іншого. У педагогічній літературі поняття «медіа» вживається стосовно допоміжних наукових і технічних засобів, що використовуються в навчанні. Термін «мультимедіа» означає інтеграцію різних засобів передачі інформації на спільній основі (наприклад, на базі комп'ютера, який є особливим медіа, що суттєво збагачує процес навчання). Слово «медіа» часто вживається як глобальне поняття, що охоплює як наукову підтримку, дидактичні засоби, так і засоби масової інформації. Медіа – це предмети, обладнання і матеріали, що передають студентам певну інформацію через слова, зображення і звуки, а також дозволяють їм виконувати певні дії інтелектуального і мануального характеру. Мультимедіа – поєднання різних засобів передачі інформації (тексту, звуку, графіки, рухомих і нерухомих зображень) за допомогою комп'ютера або іншого аудіовізуального пристрою (телевізора, програвача компакт-дисків, відеомагнітофона, електронних музичних інструментів тощо) [7].

Можливість роботи з мультимедійними даними (графікою, відео й звуком) забезпечила створення навчальних програм і тренажерів нового покоління, що цілком адекватно відтворюють реальні пристрої й об'єкти. Процес навчання, насичений дидактичними засобами, новітніми і традиційними, набуває напряму мультимедійного навчання в дистанційній освіті [4].

Зарубіжні і вітчизняні учені вважають медіа навчання особливо важливим компонентом навчального процесу в системі дистанційної освіти, а також явищем цивілізаційного масштабу, як глобальний феномен світової історії.

В останні роки у сфері ДН Канади активно розвивається новий дослідницький напрям, який базується на Web – платформі – це адаптивні й інтелектуальні технології в навчанні (AITH) [9]. Даний напрям є надзвичайно актуальним завдяки тому, що більшість навчальних систем є просто бібліотекою статистичних гіпертекстових підручників і тестових завдань, що недостатньо для повноцінної й ефективної організації процесу ДН. Як стверджують психологи, саме через істотну різницю рівня базової підготовки й індивідуальних здібностей студентів жорстко регламентований графік навчального процесу, прийнятий за основу в традиційних системах дистанційної освіти, є оптимальним у кращому

разі лише для 15-30 % студентів: для одних він занадто напружений, для інших, навпаки, недостатньо інтенсивний. У результаті неефективно використовуються інтелектуальні й матеріальні ресурси як індивіда, так і суспільства.

Останнім часом у Канаді сформувався і розвивається такий напрям дослідження як штучний інтелект у навчанні, під яким розуміється нова методологія психологічних, дидактичних і педагогічних досліджень із моделювання поведінки людини в процесі навчання, що базується на методах інженерії знань. У зв'язку з цим перспективним є розробка інтелектуальних навчальних систем ДН, що поєднують у собі методи штучного інтелекту й Інтернет - технології. Ці системи забезпечують: інтерактивний діалог зі студентами, здійснюють контроль і підтримку в режимі реального часу, вдосконалюють стратегію навчання і тестування на основі визначеного рівня індивідуальних знань, навичок і здібностей того, кого навчають. Система має інструментарій, що дозволяє викладачу створювати, додавати, змінювати навчальний матеріал, курси, методи тестування й оцінки того кого навчають, аналізувати результати навчання тощо.

Варто зазначити, що на сучасному етапі розвитку суспільства розроблено велику кількість систем ДН, але систему, яка б могла динамічно адаптуватися під впливом взаємодії зі студентом, ураховуючи його індивідуальні особливості, на сьогодні не створено. За допомогою використання адаптивних та інтелектуальних технологій навчальна система отримує можливість ураховувати персональні здібності студента, його попередні знання, вміння. На основі цих даних процес навчання проходить для тих, хто навчається, оптимальним шляхом. Це вирішує проблеми диференціації, що існують у сучасній дистанційній освіті.

Стає очевидним, що без аналізу процесу навчання й особливостей освітніх технологій при створенні навчальних дистанційних систем даний напрям не приносить очікуваних результатів. Тому створення навчальних систем нового покоління є важливою і актуальною проблемою дистанційної освіти Канади [9].

Перспективним напрямом у запровадженні інноваційних технологій у навчальний процес Канади є використання комбінованого навчання (blended

learning). Під комбінованим навчанням розуміється поєднання електронного дистанційного і традиційного денного або заочного навчання. Навчальними матеріалами для електронного навчання (e - learning) є дистанційні курси, які створено на основі віртуальних навчальних середовищ (платформ, оболонок, програмного забезпечення), та Веб - курси.

Комбіноване навчання використовує найрізноманітніші методи, як традиційні, так і інтерактивні: лекційні, лабораторні, комп'ютерні презентації, комп'ютерне навчання й навчання через мережу Інтернет. Ці методи використовуються як окремо, так і в поєднанні один з одним.

При необхідності комбіноване навчання можна переводити у формат ДН за допомогою аудіо і відео конференцій [5].

Ще одним перспективним напрямом стала участь Канади в загальноосвітніх дистанційних програмах та проектах з підготовки та перепідготовки кадрів, які фінансуються міжнародними фінансовими організаціями у країнах, що розвиваються, і країнах з перехідним типом економіки. Перспективи такої співпраці очевидні, так як мешканці інших країн навчаються дистанційно в університетах Канади.

Канаді також притаманна інтеграція дистанційної освіти до світового освітнього простору шляхом упровадження програм у сфері міжнародного співтовариства.

Висновки. Таким чином, слід звернути увагу на те, що важливим джерелом розвитку дистанційної освіти Канади є демонстрація нових технологій, розробка авторських програм та курсів, використання мультимедійних навчальних засобів, проектування курсів студентам зі збереженням їх інформації та забезпеченням активності сприйняття, керування віртуальними групами, контроль у ДН як з боку викладача, так і самоконтроль, а також засоби спілкування як необхідна умова самовдосконалення і саморозвитку студентської молоді.

ЛІТЕРАТУРА

1. Васянович Г. Медіа освіта: зарубіжний і вітчизняний досвід / Г. Васянович // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2007. – №2. – С. 11 - 21.
2. Десятов Т.М. Тенденції розвитку неперервної освіти в країнах Східної Європи (друга половина ХХ століття): монографія / Т.М. Десятов. – К.: Арт ЕК, 2005. – 335с.
3. Заячук Ю. Сучасні освітні технології в діяльності українознавчих студій в університетах Канади / Ю. Заячук // Педагогіка і психологія професійної освіти. - 2002. – №6. – С. 418 - 425.
4. Кедрович Г. Теория и практика использования компьютерных технологий в общеобразовательных и профессиональных учебных заведениях. / Г. Кедрович - К.: Вища школа, 2001. – 355с.
5. Коваль М., Шуневич Б. Шляхи популяризації комбінованого і дистанційного навчання у Львівському Державному університеті безпеки життєдіяльності / М. Коваль, Б. Шуневич // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2007. – №1 – с. 207 - 210.
6. Кухаренко В.М., Рибалко О.В., Сиротенко Н.Г. Дистанційне навчання: умови застосування. / В.М. Кухаренко, О.В. Рибалко, Н.Г. Сиротенко // Дистанційний курс: Навч. посіб. - Х.:НТУ "ХП" Торсінг, 2001. - 320 с.
7. Литвин А. Використання технологій мультимедіа у професійній підготовці / А. Литвин // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2005. – №2. – С.7-22.
8. Товажнянський Л. Проблеми дистанційної освіти в Україні: зб. Матеріалів конференції «Інтернет – Освіта – Наука - 2002» / Л.Товажнянський, В.Кравець, В.Кухаренко. – Вінниця: УНІВЕРСИУМ – Вінниця, 2002. – С.1. – с. 99 - 103.
9. Федорук П. І. Адаптивна система дистанційного навчання та контролю знань на базі інтелектуальних Інтернет технологій / П.І.Федорук Прикарпатський нац. ун-т ім. В. Стефаніка. – Івано–Франківськ: Прикарпатський нац. ун-т, 2008. – 324 с.

Відомості про автора

Борзенко Олександра Павлівна, викладач кафедри іноземних мов №1,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет